

Ks. dr hab. Piotr Sroczyński, prof. PWT
we Wrocławiu

**Ocena dorobku naukowo-badawczego oraz osiągnięcia naukowego
ks. dra Adama Bielinowicza
w związku z ubieganiem się o stopień naukowy doktora habilitowanego**

Recenzja przygotowana na podstawie uchwały Rady Naukowej Dyscypliny nauki teologiczne Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego z dn. 04.08.2020 roku o powołaniu komisji habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym ks. dra Adama Bielinowicza. Wykonując powyższą decyzję, przedstawiam komisji habilitacyjnej opinię dotyczącą rozprawy habilitacyjnej i dorobku naukowego kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Życiorys naukowy

Ksiądz doktor Adam Bielinowicz jest absolwentem Wyższego Seminarium Duchownego w Olsztynie. Stopień magistra teologii uzyskał na podstawie pracy pt. *Śłużba Boża w Królestwie Pruskim w świetle dokumentu „Ustawy kościelne Królestwa Pruskiego krótko zebrane i wydrukowane w Królewcu” z 1731 roku*, obronionej na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie w 1998. W dniu 22 czerwca 2009 r., uchwałą Rady Wydziału Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uzyskał stopień doktora nauk teologicznych w zakresie katechetyki na podstawie odbytych studiów i rozprawy doktorskiej pt. *Katechizacja w archidiecezji warmińskiej w latach 1945-2005*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Kazimierza Misiaszka. W roku 2017 ukończył studia podyplomowe na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie w zakresie zaawansowanych technologii informatycznych. Od roku akademickiego 2009/2010 jako adiunkt prowadzi zajęcia ze studentami na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-

Mazurskiego w Olsztynie. W latach 2009–2016 jest wicedyrektorem, a obecnie dyrektorem Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Archidiecezji Warmińskiej. Od roku 2017 pełni funkcję wikariusza biskupiego ds. katechezy w archidiecezji warmińskiej. Oprócz działalności dydaktycznej Habilitant prowadził również badania naukowe, których wyniki publikował w czasopiśmie naukowych i pracach zbiorowych. Brał też czynny udział w sympozjach i konferencjach naukowych odbywających się w kraju i zagranicą.

I. Ocena osiągnięć naukowych

Dorobek naukowy Habilitanta odnosi się do nauczania religii w szkole i katechezy parafialnej, jak również obejmuje zagadnienia historyczne, kulturowe i religijne. Ks. Adam Bielinowicz jest autorem 2 monografii, 15 opracowań naukowych opublikowanych jako rozdziały w książkach, 11 artykułów opublikowanych w recenzowanych czasopiśmie. Był głównym redaktorem następujących prac zbiorowych: *Improvement of pupils disciplining skills*, [red.] A. Bielinowicz, Olsztyn 2011; *W służbie Bogu i człowiekowi*, [red.] A. Bielinowicz, Olsztyn 2013; *Języki lustrami kultury*, [red.] A. Bielinowicz, Olsztyn 2014.

1. Ocena osiągnięcia naukowego wynikającego z Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (art.16 ust. 2 pkt 1 i 2)

Podstawowym osiągnięciem naukowym podlegającym postępowaniu habilitacyjnemu ks. dr Adama Bielinowicza jest monografia pt. *Rozwój kompetencji informatycznych nauczycieli religii w archidiecezji warmińskiej*, Wydawnictwo UWM w Olsztynie, Olsztyn 2020, ss. 327. ISBN: 978-83-8100-198-4.

Autor swoimi badaniami i monografią wkroczył na „terra ignota” katechetyki polskiej. Jest absolutnym pionierem w dziedzinie tak rozległych badań nad technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi stosowanymi na terenie katechezy szkolnej, a także parafialnej. Ujął tę problematykę w skali niezwykle szerokiej, a mianowicie całej Archidiecezji Warmińsko- Mazurskiej. Stworzył więc fundamenty, podwaliny pod naprawdę wielką badawczą pracę rozciągniętą czasowo na lata. Jest to ogromny fundamentalny wkład pod rozwój katechetyki polskiej. Są badacze, którzy swoimi badaniami otwierają drzwi na nowe,

jeszcze nieznanne tereny badawcze, a które potem są eksplorowane przez całe pokolenia naukowców.

Pewnym jednak przyczynkiem do dyskusji z Habilitantem jest, zdaniem Recenzenta, przyjęcie przez Autora rozumienia pojęcia „rozwój” , stanowiącego istotny element monografii, jako stanu statycznego. Tymczasem „rozwój” jest pojęciem dynamicznym, wieloznacznym, niosącym w sobie zdobywanie coraz to nowych i na wyższym poziomie kompetencji, w tym konkretnym przypadku kompetencji informatycznych. Rozwój to proces kierunkowych przemian, w których obiekty, układy danego rodzaju przechodzą od form lub stanów prostszych, niższych, mniej doskonałych do form lub stanów bardziej złożonych wyższych, doskonalszych pod określonym względem. Przy tak dynamicznym rozumieniu pojęcia rozwoju inaczej wyglądałby problem główny, problemy szczegółowe, hipoteza główna, hipotezy szczegółowe, a także pytania ankiety. Przyjmując za Autorem, statyczne rozumienia rozwoju (jako stanu), brakuje jego zdefiniowania, pomimo że jest ono kluczowym, zawartym w tytule, pojęciem recenzowanej monografii.

Główny problem badawczy monografii we Wstępie nie został jednoznacznie określony, w formie zdania pytającego. Autor o nim napisał: „Głównym problemem badawczym niniejszego opracowania to rozwój kompetencji informatycznych nauczycieli religii w odniesieniu przede wszystkim do kontekstu szkolnego, ale także i po części katechetycznego, ponieważ duża grupa nauczycieli religii zaangażowana jest również w katechezę parafialną”(s.14). Problem zaś zawiera pytanie, pewną niewiadomą, którą należy przed czytelnikiem w miarę lektury rozjaśnić i rozwiązać.

Rozwiązania problemu głównego podjął się Autor poprzez analizy teoretyczne oraz badania empiryczne. Źródłami dociekań teoretycznych były: dokumenty Kościoła w Polsce i za granicą. Habilitant sięgnął również do dokumentów prawa oświatowego oraz informatycznych, pedagogicznych i teologicznych opracowań.

Badania empiryczne miały charakter mieszany: ilościowo- jakościowy. Badania ilościowe prowadzone zostały metodą sondażu diagnostycznego, w której Habilitant wykorzystał technikę ankiety. W badaniach jakościowych posłużył się studium indywidualnych przypadków. Metodologiczna poprawność pracy zasługuje na uznanie ze względu na zastosowanie odpowiednich metod badawczych, które pozwoliły na wnikliwą analizę, syntezę i sformułowanie praktycznych wniosków . Ujawniły one wysoką jakość krytycznego spojrzenia na badane obszary, znajdujące się w polu zainteresowań młodego, aczkolwiek już bardzo doświadczonego naukowca.

Struktura formalna monografii prezentuje się bardzo dobrze. Praca habilitacyjna składa się ze Wstępu, pięciu rozdziałów podzielonych na paragrafy, Zakończenia, Bibliografii i Aneksu. Pierwsze dwa rozdziały stanowią wprowadzenie w problematykę kompetencji informatycznych nauczycieli religii. W pierwszym rozdziale Autor koncentruje na zagadnieniach terminologicznych przechodząc płynnie do zagadnień technologii informacyjno- komunikacyjnych stosowanych w szkole i w nauczaniu religii rzymskokatolickiej. Drugi rozdział dotyczy kompetencji informatycznych nauczycieli religii. Zaprezentowane treści odnosi do dokumentów Kościoła, a także dokumentów międzynarodowych, oświatowych oraz polskich aktów normatywnych. Ta część monografii stanowi bardzo rzetelną podstawę teoretyczną do badań empirycznych zaprezentowanych w dalszej części pracy. Autor wiele uwagi poświęca zdefiniowaniu pojęcia kompetencji nauczycieli religii.

Metodologię badań własnych zawarł Habilitant w trzecim rozdziale monografii omawiając obszar badań, metody, techniki, problemy i hipotezy badawcze. Na uwagę zasługuje rzetelne zaprezentowanie specyfiki metodologii badań jakościowych i ilościowych. Autor przedstawia problemy szczegółowe i odpowiadające im hipotezy badawcze. Wątpliwości wzbudza u Recenzenta główna hipoteza, która zakłada że „istnieje znikomy rozwój kompetencji informatycznych nauczycieli religii zatrudnionych na terenie archidiecezji warmińskiej” (s. 152). Założenie to stoi w sprzeczności z wieloletnią, od roku 2009 (s.15), pracą ks. Adama Bielinowicza wśród nauczycieli religii Archidiecezji Warmińsko-Mazurskiej, a mającej na celu poprzez różnorodne działania permanentny rozwój kompetencji informatycznych. Stoi to również w sprzeczności z deklaracjami samych respondentów, którzy niejednokrotnie są absolwentami klas i szkół o profilu informatycznym. Czy nie lepszą byłaby hipoteza: „że istnieje wysoki poziom rozwoju kompetencji informatycznych nauczycieli religii”?

Kolejny czwarty rozdział poświęcony został szczegółowej analizie wyników badań własnych. Zawarł w nim ogólną charakterystykę biorących udział w badaniach respondentów uwzględniającą: ich liczbę, wiek, płeć, staż pracy, kwalifikacje zawodowe. Autor uwzględnił w nim deklarowany poziom kompetencji informatycznych, czynniki wpływające na ich rozwój, a także oczekiwania respondentów dotyczące wsparcia działań na rzecz ich rozwoju. Powyższe

dane uzyskane zostały w wyniku przeprowadzonej ankiety i stanowią materiał uzyskany w wyniku badań ilościowych. W tej części pracy występują pewne niedociągnięcia językowe, stylistyczne np. na s.201 „ dlatego w ósmym pytaniu zapytano nauczycieli religii..” czyli innymi słowy pytaniem zapytano. Budzi też wątpliwość Recenzenta proponowana odpowiedź w pierwszym pytaniu ankiety „ Czy potrafi Pan/i sprawnie obsługiwać komputer?, średnio. Co Autor rozumie pod tym pojęciem w zestawieniu z odpowiedziami:” zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie”?(s.311).

Drugi paragraf rozdziału czwartego to prezentacja wyników badań jakościowych, studium przypadku, które przeprowadził Habilitant za pomocą wywiadu. W analizach materiału empirycznego Autor wykazał się znajomością specyfiki badań jakościowych. Wydobył z nich emocje, osobiste doświadczenia przez co wypowiedzi respondentów uzupełniły badania ilościowe o elementy personalne, unikatowe, pogłębione. Na docenienie zasługuje odnotowanie przez Habilitanta niewerbalnych komunikatów respondentów np. śmiech (s.217),lekki uśmiech (s.223.s.227), świadczące o właściwym posługiwaniu się metodologią badań jakościowych.

W przypadku badań prowadzonych metodologią mieszaną formułowanie wniosków końcowych, w których uwzględnić należy dane z jednych i drugich jest dla badaczy wielkim wyzwaniem. Autor sprostał celującemu temu zadaniu. W ostatnim rozdziale monografii w sposób usystematyzowany prezentuje wnioski i postulaty wynikające z przeprowadzonych badań Na podkreślenie zasługuje wymiar praktyczny sformułowanych przez Habilitanta postulatów.

Recenzowana monografia zawiera Zakończenie, w którym na s.281-283, a więc w połowie jego objętości Autor koncentruje się na młodzieży, a nie nauczycielach, którzy stanowią pomiot dysertacji, jak również i ich rozwój kompetencji informacyjno-komunikacyjnych. W drugiej części Zakończenia podaje warunki nowoczesnego wychowania w Kościele i w szkole, a więc: nowoczesną infrastrukturę informatyczną, multimedialne materiały katechetyczne i kompetencje informatyczne nauczycieli religii (s.284, 286). Nadzieję budzą ostatnie zdania monografii, w których Autor wykazuje świadomość „że za technologiami musi stać żywy człowiek, a urządzenia informatyczne są jedynie narzędziami pozwalającymi skutecznie realizować zadanie [...], którym jest budowa pogłębionej relacji z Bogiem”(s.287).

Bibliografia monografii prawidłowa i wyczerpująca.

Ocena końcowa rozprawy habilitacyjnej: Przedstawioną do recenzji rozprawę habilitacyjną ks. dra Adama Bielinowicza oceniam bardzo wysoko. Spełnia ona wszystkie

wymogi formalne i merytoryczne stawiane tego typu rozprawom. Wykazane braki nie służą deprecjacji badawczej Autora, lecz uzmysławiają jak ważne są pewne principia, zasady, fundamenty pod gmach pracy badawczej i wiedzy. Ks. dr Adam Bielinowicz jest niewątpliwie pionierem w dziedzinie tak rozległych badań nad technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi stosowanymi na terenie katechezy szkolnej w skali niezwykle szerokiej. Stworzone w wyniku badań fundamenty nowego obszaru dla katechetyki polskiej posłużą ze względu na swój głęboko praktyczny wymiar uczniom, nauczycielom religii, studentom teologii, a także katechetom.

II. Dorobek naukowo-badawczy poza osiągnięciem naukowym

1. Publikacje naukowe

Dorobek publikacyjny Ks. dr Adam Bielinowicz składa się 28 publikacji. Należą do nich: A. Bielinowicz, *Katechizacja w diecezji i archidiecezji warmińskiej w latach 1945-2005*, Studio Poligrafii Komputerowej „SQL” s.c., Olsztyn 2010, ss. 256. ISBN 978-83-88125-78-2;; 14 artykułów w monografiach zbiorowych recenzowanych; 11 recenzowanych artykułów w czasopiśmie naukowych: 1 w „Forum Teologiczne”; 6 w czasopiśmie „Studia Warmińskie”; 2 w czasopiśmie „Studia Katechetyczne”; 1 w „Studiach Elbląskich”; 1 w czasopiśmie „Studia Wschodniosłowiańskie”.

2. Wystąpienia konferencyjne

Ks. Bielinowicz aktywnie uczestniczył w 5 krajowych konferencjach naukowych i dwóch sympozjach międzynarodowych. Krajowe: Olsztyn (2015, 2019), Częstochowa (2019), międzynarodowe: Supraśl (2017), Białymstoku (2019).

W dorobku konferencyjnym Habilitanta należy wyróżnić 4 referaty na naukowych konferencjach zagranicznych. Referat pt. *Значение переговоров в решении конфликтов возникших между учителями и учениками* [*Znaczenie negocjacji w rozwiązywaniu konfliktów*] na konferencji naukowej „Актуальные проблемы образования и общества”, odbywającej się w 2014 roku w Jarosławiu (Rosja). Podczas kolejnej, która odbyła się w Grodnie na Białorusi w 2016 roku: XXII Міжнароднай навуковай канферэнцыі „ШЛЯХ ДА ЎЗАЕМНАСЦІ”, Habilitant wygłosił referat pt. *Деятельность Национальной ассоциации браславлян по развитию культурного разнообразия местного сообщества* [*Działalność Krajowego Stowarzyszenia Brasławian na rzecz rozwoju różnorodności kulturowej*

społeczności lokalnej]. W czasie konferencji odbywającej się w St. Augustin w Niemczech w 2019, która odbywała się pod hasłem „Marriage and Family in Different Cultures and Religions”, ks. Bielinowicz wystąpił z referatem *Image of marriage and family on social media [Obraz małżeństwa i rodziny w mediach społecznościowych]*. Natomiast w ramach naukowego sympozjum „Language and Culture”, odbywającego się w Kutaisi (Gruzja) w 2019 roku Habilitant wygłosił wykład pt. *Cultural – education – language in the activity of the Society of Friends of the Land of Vilnius and Novgorod [Kultura – edukacja – język w działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Wileńsko-Nowogródzkiej]*.

3. Nurty badań naukowych Habilitanta

Do głównych obszarów działalności naukowo- badawczej ks. dra Adama Bielinowicza zaliczyć można:

- historia nauczania religii i katechizacji w Archidiecezji Warmińskiej,
- dydaktyka i metodyka nauczania religii,
- pedeutologia,
- dziedzictwo narodowe, kulturowe i religijne regionu Warmii i Mazur.

Historia nauczania religii i katechizacji w Archidiecezji Warmińskiej

Okres od zakończenia II wojny światowej do czasów współczesnych jest dla katechezy polskiej zarówno zróżnicowany co do celów, treści, miejsca i metod, jak i wielorako uwarunkowany społeczno-polityczną sytuacją narodu i Kościoła. Uwarunkowania te dzieliła także diecezja warmińska, może nawet bardziej niż inne diecezje Kościoła w Polsce, i obecna w niej katecheza. Zasadne więc było ukazanie przez Habilitanta rozwoju katechizacji na terenie archidiecezji warmińskiej w okresie radykalnych dla niej przemian, które dokonały się w latach 1945-2005.

Motywowany tymi względami ks. dr A.Bielinowicz podjął się wydania w 2010 roku monografii, stanowiącej zmienioną i uzupełnioną wersję pracy doktorskiej (*Katechizacja w diecezji i archidiecezji warmińskiej w latach 1945-2005*, Studio Poligrafii Komputerowej „SQL” s.c., Olsztyn 2010, ss. 256). Oprócz tego wydał cykl ośmiu artykułów i wygłosił referaty na konferencjach krajowych (*Nauczanie religii w archidiecezji warmińskiej 1992-2012*, [w:] *20-lecie archidiecezji i metropolii warmińskiej. Wierność tradycji – służba współczesności*, [red.] A. Kopiczko, Olsztyn 2012, s. 83-96; *Przygotowanie młodzieży do bierzmowania w archidiecezji warmińskiej*, [w:] *Ut in omnibus*

glorificetur Deus, [red.] M. Jodkowski, Olsztyn 2013, s. 71-82; *Znaczenie katechizmu ks. Tadeusza Świrtuna*, [w:] *Veritas Christi Liberat Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, [red.] K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 569-578; *Opinie prasowe w dziennikach olsztyńskich z lat 1990-1991 o powrocie nauczania religii do szkół*, [w:] *Christo et Ecclesiae, Patriae et Scientiae*, [red.] J. Guzowski, Olsztyn 2015, s. 245-254; *Przygotowanie alumnów do nauczania religii i katechezy parafialnej, prowadzone w WSD „Hosianum” w latach 1949-2015*, [w:] *Cor dioecesis. 450 lat Warmińskiego Seminarium Duchownego „Hosianum” (1565-2015)*, [red.] A. Kopiczko, P. Rabczyński, Olsztyn 2015, s. 371-379; *Nowe programy i podręczniki nauczania religii w archidiecezji warmińskiej*, „*Studia Warmińskie*” 2012, t. 49, s. 123-135; *Katecheza parafialna w archidiecezji warmińskiej stan obecny (październik 2012) i wyzwania na przyszłość*, „*Studia Warmińskie*” 2013, t. 50, s. 69-78; *Systematyczna katecheza parafialna dzieci i młodzieży w archidiecezji warmińskiej w świetle dekretu metropolity warmińskiego z 2015 roku*, „*Studia Katechetyczne*” 2016, nr 12, s. 139-152).

Dydaktyka i metodyka nauczania religii

Drugi obszar zainteresowań naukowo-badawczych Habiblitanta wynika głównie z jego pracy ze studentami teologii i współpracy z nauczycielami religii w ramach organizowania dla nich konferencji, które odbywają się systematycznie dwa razy w roku szkolnym. Przedmiotem badań i publikacji w tym obszarze były teoretyczne i praktyczne zagadnienia związane z dydaktyką i metodyką nauczania religii. Podczas badań koncentrował się na kwestiach szczegółowych związanych z możliwościami wykorzystania technik negocjacyjnych w rozwiązywaniu konfliktów, które powstają w szkole; założeniach programowych katechezy; korelacji nauczania religii z wybranymi obszarami edukacji oraz omówieniu przydatnych narzędzi usprawniających proces nauczania. Rezultaty swojej pracy przedstawił w formie publikacji ośmiu artykułów naukowych i referatów, które wygłosił na krajowych konferencjach (*Negocjacje jako przedmiot refleksji naukowej. Literatura i stanowiska badawcze w zakresie negocjacji*, [w:] *W służbie Bogu i człowiekowi*, [red.] A. Bielinowicz, Olsztyn 2013, s. 217-226; *Teoretyczne podstawy konfliktów i ich znaczenie w szkolnym nauczaniu religii*, [w:] *Języki lustrami kultury*, [red.] A. Bielinowicz, Olsztyn 2014, s. 165-172; *Stworzenie świata i człowieka w założeniach programowych i wybranych podręcznikach do nauczania religii*, [w:] *Naukowy a religijny obraz początku wszechświata i człowieka. Perspektywy dialogu*, [red.] J. Galbiak, K. Jasiński, W. Kotowicz, Olsztyn 2015, s. 125-141; *Korelacja szkolnego nauczania religii z edukacją regionalną w Kościele rzymskokatolickim na*

przykładzie archidiecezji warmińskiej, [w:] *Współczesne konteksty pedagogiki międzykulturowej*, [red.] M. Guziuk-Tkacz, A. J. Siegień-Matyjewicz, A. Józefowicz, Białystok-Olsztyn 2014, s. 183-195; *Korelacja szkolnego nauczania religii z edukacją zdrowotną na przykładzie archidiecezji warmińskiej*, „Studia Elbląskie” 2014, nr 15, s. 405-414; *Zagadnienie aborcji w założeniach programowych i wybranych podręcznikach do religii*, „Studia Warmińskie” 2015, t. 52, s. 151-162; *The issue of old age in curriculum guidelines for religious education [Problem starości w założeniach programowych nauczania religii]*, „Forum Teologiczne” 2016, t. 17, s. 119-130; *Blog – użyteczne narzędzie katechizacji*, „Studia Warmińskie” 2016, t. 53, s. 193-204).

Pedeutologia

Współcześnie dużą rolę przypisuje się profesjonalizacji zawodu nauczyciela, za którą przemawiają argumenty poznawcze, dotyczące przekazu wiedzy i wartości, możliwości ich zrozumienia i skutecznego przekazu uczniom. Z tego powodu trzeci obszar zainteresowań naukowo-badawczych Habilitanta dotyczy pedeutologii i wyraża się w intelektualnej, teoretycznej refleksji naukowej, a także badaniach, które były prowadzone wśród grupy nauczycieli religii, zatrudnionych na terenie archidiecezji warmińskiej. Badania te dają możliwość oceny ich pracy, poznania posiadanych kompetencji oraz pozwalają zrozumieć zajmowane przez nich stanowiska w istotnych kwestiach. Efektem tych badań jest monografia habilitacyjna oraz cztery artykuły, w których skupił się na opiniach nauczycieli religii dotyczących przygotowania uczniów do małżeństwa i recepcji istotnych dla nich dokumentów katechetycznych. Wyniki badań zostały opublikowane w formie ośmiu artykułów naukowych (*Przygotowanie do małżeństwa w ramach szkolnego nauczania religii w opinii katechetów zatrudnionych na terenie Archidiecezji Warmińskiej*, [w:] *Favor matrimonii? Teoria i praktyka*, [red.] L. Świto, M. Tomkiewicz, Olsztyn 2014, s. 91-104; *Kompetencje nauczycieli w kontekście różnorodności kulturowej w opinii katechetów archidiecezji warmińskiej*, [w:] *Religia i edukacja w konfrontacji z różnorodnością kulturową*, [red.] J. Garbula, J. Pawlik, Olsztyn 2017, s. 157-170; *Recepcja Dyrektorium ogólnego o katechizacji (1997) wśród nauczycieli religii w archidiecezji warmińskiej*, „Studia Katechetyczne” 2017, nr 13, s. 65-78; *Recepcja dokumentu „Nauczanie i wychowanie chrześcijańskie w parafii – I (XIV) Synodu*

Archidiecezji Warmińskiej” wśród nauczycieli religii, „Studia Warmińskie” 2017, t. 54, s. 169-183).

Dziedzictwo narodowe, kulturowe i religijne regionu Warmii i Mazur

Troska o dziedzictwo narodowe, kulturowe i religijne była zawsze istotnym czynnikiem funkcjonowania społeczeństw, także w czasach współczesnych, kiedy dokonuje się nieustanna interakcja kultur. Została ona zapoczątkowana przez procesy powstałe w wyniku wojen światowych ubiegłego wieku, kiedy to wiele tradycyjnych społeczności uległo rozpadowi. Miliony osób musiało opuścić rodzinne strony i osiedlić się w nowych miejscach. W wyniku tych zdarzeń znaczna część dotychczasowych więzi społecznych i kulturowych została osłabiona, a nawet utracona. System polityczno-gospodarczy, wprowadzony w państwach, w których władzę objęli komuniści, doprowadził do podziału Europy „żelazną kurtyną” na kraje Europy Zachodniej i tzw. państwa demokracji ludowej, w których poziom jakości życia, służby zdrowia, edukacji, wolności mediów znacznie się różnił. Skutkiem tego przemiany z lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku zapoczątkowały zjawisko masowej migracji ludności. Z kolei współczesny rozwój komunikacji i wymiany myśli na bazie Internetu spowodował w znacznym stopniu powstanie społeczeństwa zglobalizowanego. Wspomniane procesy sprawiły, że dotychczasowe wartości, obyczaje i wielowiekowa tradycja zaczęły ulegać znaczącym zmianom bądź zanikać. Z tego powodu przedmiotem badań naukowych ks. dra Adama Bielinowicza stało się także zagadnienie dziedzictwa narodowego, kulturowego i religijnego, które wydaje się ciągle istotną kwestią. Rezultatem tych badań są publikacje czterech artykułów naukowych, a także referaty, które wygłosił na zagranicznych i krajowych konferencjach (*Rewindykacja majątku kościelnego w diecezji i archidiecezji warmińskiej po 1989 roku*, [w:] *W służbie Bogu i człowiekowi*, [red.] A. Bielinowicz, Olsztyn 2013, s. 227-236; *Działalność Krajowego Stowarzyszenia Braślavian na rzecz rozwoju różnorodności kulturowej społeczności lokalnej*, [w:] *Poznać, aby zrozumieć – misyjny wymiar Kościoła. Księga Jubileuszowa dedykowana ks. dr. hab. Jackowi Janowi Pawlikowi SVD, prof. UWM z okazji 65. rocznicy urodzin, 40. lat kapłaństwa i 30-lecia pracy naukowej*, [red.] B. Rozen, R. Kordoński, Olsztyn 2017, s. 89-97; *Działalność stowarzyszenia Centrum Ochotników Cierpienia Archidiecezji Warmińskiej*, „*Studia Warmińskie*” 2014, t. 51, s. 283-296; *Edukacyjna działalność Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Wileńsko-Nowogrodzkiej w Szczytnie w kontekście międzykulturowym*, „*Studia Wschodniostowiańskie*” 2018, t. 18, s. 321-333).

Powyżej omówione obszary naukowo- badawcze ks. dra Adama Bielinowicza świadczą o różnorodności i szerokim spektrum Jego zainteresowań naukowych. Wszystkie z zaprezentowanych zagadnień stanowią spójną całość i składają się na nowatorski i wnoszący znaczący wkład w rozwój katechetyki polskiej dorobek Habilitanta.

4. Pozostałe kryteria oceny dorobku naukowego

Należy stwierdzić, że w świetle pozostałych wymagań Rozporządzenia Ministra NiSzW z dnia 1. września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, ks. dr Adam Bielinowicz nie posiada publikacji naukowych w czasopiśmie znajdujących się w bazie Web of Science (WoS) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH). Nie wykazał również sumarycznego impactfactor publikacji naukowych według listy JournalCitationReports (JCR) ani liczby cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS). Jednak z uwagi na charakter reprezentowanej dyscypliny braki te nie stanowią poważnego zaniedbania, ponieważ spełnienie tych kryteriów na polu teologii wymaga działań wykraczających poza powszechnie przyjęte standardy.

5. Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie oraz członkostwo w organizacjach i stowarzyszeniach naukowych

Habilitant związany jest z Wydziałem Teologii UWM w Olsztynie gdzie prowadzi wykłady i ćwiczenia: *Technologia informacyjna*, *Technologia informacyjna w pracy pedagogicznej*, *Podstawy pedagogiki*, *Dydaktyka nauczania religii*.

Jest promotorem siedmiu, obronionych prac magisterskich. Obecnie jestem promotorem kolejnych dwóch prac magisterskich. Był recenzentem wielu prac magisterskich obronionych na Wydziale Teologii UWM w Olsztynie. Pełni funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgra Janusza Rucińskiego, *Zainteresowania i sposób spędzania czasu wolnego a religijność uczniów wybranych szkół ponadgimnazjalnych województwa warmińsko-mazurskiego*.

Na podkreślenie zasługuje aktywność organizacyjna licznych konferencji naukowych m.in. XIV Dni Interdyscyplinarne „Jak katechizować dziś?”, Wydział Teologii UWM w Olsztynie, 30-31 sierpnia 2013; XIX Dni Interdyscyplinarne „Oświadczenie pacjenta pro futuro jako problem medyczny, etyczny, teologiczny i prawny”, Wydział Teologii UWM w Olsztynie, 23-

24 października 2018; XX Dni Interdyscyplinarne „W trosce o wychowanie: rodzina, szkoła, Kościół, policja W czterdziestolecie ogłoszenia Adhortacji Apostolskiej «Catechesi Tradendae» św. Jana Pawła II”, Wydział Teologii UWM w Olsztynie, 22-23 października 2019. Jestem członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma naukowego „Forum Teologiczne” ISSN 1641-1196. Był głównym organizatorem konferencji szkoleniowych dla nauczycieli religii. Konferencje organizował przy współpracy z Wydziałem Nauki Katolickiej Kurii Archidiecezji Warmińskiej i Kuratorium Oświaty w Olsztynie.

Członkostwo w organizacjach i stowarzyszeniach naukowych: od 2017 r. członek Stowarzyszenia Katechetów Polskich; od 2017 r. członek Polskiego Towarzystwa Informatycznego; od 2019 r. członek Zespołu rzeczoznawców ds. oceny programów nauczania religii i podręczników katechetycznych.

III. Wniosek końcowy

Analiza dorobku naukowego ks. dra Adama Bielinowicza wskazuje na nowatorskość i pionierskość podejmowanych przez Niego badań. Warto podkreślić, że Habilitant posiada nie tylko znaczny dorobek naukowy, ale także spore już doświadczenie dydaktyczne i organizacyjne. Recenzowany dorobek naukowy stanowi istotny wkład w rozwój katechetyki polskiej związany szczególnie z kompetencjami informatycznymi nauczycieli religii w szkole. Przedkładając pionierską, we wskazanym obszarze badań, rozprawę habilitacyjną dowiódł, że w pełni zasługuje na miano samodzielnego badacza naukowego.

W oparciu o ustawę „Prawo o szkolnictwie wyższymi nauce” z dnia 20 lipca 2018 roku, art. 219(Dz.U. z 30.08-2018, poz. 1668), zgodnie z ustawowymi kryteriami, które stawiane są przed osobami ubiegającymi się o stopień naukowy doktora habilitowanego, oceniam bardzo pozytywnie przedstawiony dorobek naukowy i jego dokumentację. W związku z powyższym stawiam wniosek o dopuszczenie ks. dra Adama Bielinowicza do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

ks. dr hab. Piotr Sroczyński prof. PWT